

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR

Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

Odbor střetu zájmů a boje proti korupci

- Všem krajským
a obecním úřadům -

VÁŠ DOPIS č.j.:

ZE DNE:

NAŠE č.j.: MSP-69/2021-OSZ-SP/1

VYŘIZUJE: **JUDr. Jiří Kapras**

TEL.: +420 778 530 717

FAX:

E-MAIL: JKapras@msp.justice.cz

Praha 10.06.2021

Přílohy: 0

Informace k dotazům týkajícím se případného nároku veřejných funkcionářů na náhradu škody

Vážená paní, vážený pane,

obracím se na Vás v souvislosti s dotazy, které byly ze strany některých obcí adresovány Odboru střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti ve věci možného **nároku na odškodnění veřejných funkcionářů**. Nárok je dáván do souvislosti s plněním **oznamovací povinnosti veřejných funkcionářů dle zákona o střetu zájmů, ve znění před účinností „derogačního“ nálezu Ústavního soudu** ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17, kterým byla zrušena ustanovení § 14b odst. 1 písm. a) až c) tohoto zákona (dále také „derogační nálezy“). Předmětem dotazů obcí konkrétně bylo, zda dotčení veřejní funkcionáři mají nárok na odškodnění za splnění oznamovací povinnosti podle zákona, který byl později zčásti shledán Ústavním soudem protiústavním. Tento nárok byl ve vztahu k některým obcím prezentován jako daný ze strany Sdružení místních samospráv ČR.

Připomínám, že Ústavní soud v uvedeném nálezu shledal, že právo veřejnosti volně nahlížet na oznámení **veřejných funkcionářů uvedených v § 2 odst. 1 zákona o střetu zájmů**, zveřejněná v Centrálním registru oznámení (dále také „CRO“), představovalo **nepřípustný zásah do jejich práva na soukromí a práva na informační sebeurčení**. Podle Ústavního soudu měl být přístup k údajům z oznámení podmíněn u všech skupin veřejných funkcionářů podle citovaného zákona předchozí žádostí.

Ústavní soud v derogačním nálezu však nezpochybnil legitimitu (či ústavnost) samotného institutu oznamovací povinnosti včetně její šíře a personální působnosti. Pouze konstatoval, že od účinnosti derogačního nálezu mají být oznámení všech veřejných funkcionářů v CRO přístupná pouze na žádost. **Změnila se tak výlučně forma přístupu k těmto oznámením ze strany veřejnosti, přičemž okruh osob, které se mohou s oznámeními seznámit, zůstal nezměněn (a fakticky neomezen).**

Přestože vykonatelnost derogačního nálezu byla Ústavním soudem odložena ke dni 31. 12. 2020, do tohoto stavu posléze zasáhl svou judikaturou Nejvyšší správní soud (např. rozsudky ze dne 29. 10. 2020, čj. 9 As 173/2020 – 32, a ze dne 24. 11. 2020,

čj. 2 As 277/2020–32), když dovedl, že **účinky derogačního nálezu Ústavního soudu je namísto v daném případě uplatňovat již v období od jeho vyhlášení, tj. ještě před jeho vykonatelností.** Nejvyšší správní soud dále dovedl, že **jednání spočívající v nepodání oznámení v rozhodném období nelze s ohledem na derogační nález Ústavního soudu kvalifikovat jako přešůpek,** neboť nedosahuje potřebné míry společenské škodlivosti. Jinými slovy, veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 zákona o střetu zájmů, který v rozhodném období oznamovací povinnost nesplnil, nemůžte být za takové jednání v řízení o přešůpku trestán.

Na tuto judikaturu Ministerstvo spravedlnosti bezprostředně zareagovalo jednak **omezením přístupu veřejnosti do Centrálního registru oznámení na rozsah, který odpovídá intencím Ústavního soudu vyjádřením v derogačním nálezu** (k tomu došlo dne 6. 11. 2020), a jednak **vyzvalo krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností k provedení přezkumných řízení v případech pravomocně skončených řízení pro přešůpek** podle § 23 odst. 1 písm. e) nebo f) nebo odst. 2 písm. b) zákona o střetu zájmů za podmínky, že rozhodnutí nabylo právní moci v období od 11. 3. 2020, tj. ode dne vyhlášení derogačního nálezu Ústavního soudu, a skutek se stal nejpozději dne 6. 11. 2020, kdy došlo ze strany Ministerstva spravedlnosti k omezení přístupu veřejnosti do registru.

S ohledem na shora uvedené jsem přesvědčen, že Ministerstvo spravedlnosti postupovalo po celý kalendářní rok 2020, a nadále postupuje, podle toho času platné a účinné právní úpravy ve světle recentní judikatury českých soudů, jak mu ostatně plyne z ústavního pořádku (zásada legality státní moci). Proto mám za to, že **v popsáných případech nemohlo dojít ze strany odpovědných úředních osob ministerstva k nesprávnému úřednímu postupu a tedy ani ke vzniku odpovědnosti za škodu.**

Uznávám, že otázka nároku veřejných funkcionářů na odškodnění není jednoznačná ani triviální, nýbrž právně relativně komplikovaná. Její rozřešení proto bylo v nedávné minulosti svěřeno soudům. Žádné z příslušných soudních řízení dosud nebylo pravomocně skončeno, přičemž v tuto chvíli nelze jejich výsledek předjímat. Do doby jejich skončení však ze **strany Ministerstva spravedlnosti k uspokojování uplatněných nároků na odškodnění veřejných funkcionářů nedochází.**

Dodávám, že i pokud by soudy existenci nároků na odškodnění v těchto typových případech navzdory stanovisku Ministerstva spravedlnosti přiznaly, **o jejich případném uspokojení bude rozhodováno incidenčně, po pečlivém zvážení konkrétních okolností případu a ověření všech zákonných podmínek pro jejich uspokojení.** V tomto světle považuji neuvážené výroky o apriorním a jakoby automaticky uspokojovaném nároku veřejných funkcionářů na odškodnění za nezodpovědné a potenciálně uvádějící tyto veřejné funkcionáře do stavu právního omylu.

V tomto smyslu proto, prosím, informujte veřejné funkcionáře vykonávající funkci v působnosti Vašeho úřadu.

S pozdravem a poděkováním za spolupráci

JUDr. Jiří Kapras
ředitel Odboru střetu zájmů
a boje proti korupci